BEREDSKAB ØST

Brandsikkerhed
på bl.a. plejeinstitutioner

December 2018

Beredskab Øst

Vandtårnsvej 59
2860 Søborg
Telefon 70 25 27 29

www.beros.dk
post@beros.dk

Uddannelse

kurser.beros.dk

Indhold

Brandsikkerhed på bl.a. plejeinstitutioner 5

Automatiske brandsikringsanlæg 6
1.1 Service af anlægget fra autoriseret virksomhed 6
1.2 Årlig inspektion af anlægget af akkrediteret virksomhed 6
1.3 Uddannelse af personale i betjening og brug af brandsikringsanlæg 6
1.4 Valg af detektorer på ABA-anlæg 6
1.5 Undgå utilsigtede alarmer 6
1.6 Tidsforsinkelse af alarmoverførsel til brandvæsenet 7

Brandsyn 9
2.1 Lovpligtige og årlige brandsyn 9
2.2 Inventar og møblering af flugtvejsgange 9

Uddannelse af personale 11
3.1 Instruktion 11
3.2 Uddannelse i anvendelse af brandslukningsmateriel 11
3.3 Afvikling af øvelser, herunder handleprøver 11

Øvrige forebyggelsestiltag 13
4.1 Branddøre ind til boliger 13
4.2 Mobile slukningsanlæg 13
4.3 Køkkener i egen boligenhed 13
4.4 Hjælpemidler 13
4.5 Rygning og brug af åben ild i egen bolig 13

Bilag 1 - Tjekliste 14

Brandsikkerhed på bl.a. plejeinstitutioner

Denne pjece er udarbejdet for at tydeliggøre de drifts- og adfærdsrelaterede elementer, som naturligt indgår i den samlede brandsikring af f.eks. plejeinstitutioner.

Pjecen er, foruden at oplyse om regler og krav, tiltænkt som inspiration til at forstærke brandsikkerheden og indeholder en beskrivelse af nogle af de forhold, som Beredskab Øst vurderer er relevante i relation til den generelle brandsikring af byggeri.

Hvert enkelt element skitserer både en faktuel beskrivelse og Beredskab Østs anbefalinger. I nogen grad vil anbefalingerne være identiske med lovkrav eller forudsætninger i byggetilladelser mv.

Forhold vedrørende brandsikringen i relation til forudsætninger i byggetilladelser og ombygninger er ikke en del af denne pjece.

Sidst i denne pjece er en tjekliste med otte udvalgte opmærksomhedspunkter om brandsikkerhed.

Automatiske brandsikringsanlæg

Automatiske brandalarmeringsanlæg (ABA-anlæg) og automatiske sprinkleranlæg (AVS-anlæg) er ofte krævet ved lov, for at bygningen kan anvendes som f.eks. plejeinstitution. Anlæggene må derfor ikke tages ud af funktion.

Dokumentation for anlæggets udførelse, drift og vedligeholdelse, sker som hovedregel med henvisning til en forskrift for automatiske brandalarmeringsanlæg (DBI forskrift 232). I afsnit 1.1-1.3 gennemgås drifts- og vedligeholdelseskrav fra denne forskrift.

1.1 Service af anlægget fra autoriseret virksomhed

Anlægget skal mindst én gang årligt have gennemført serviceeftersyn af et godkendt installationsfirma.

> Beredskab Øst anbefaler, at der indgås aftaler centralt på dette område, og at servicerapporten modtages af såvel ejeren som brugeren af bygningen. Servicerapporten bør kunne fremvises på brandsyn.

1.2 Årlig inspektion af anlægget af akkrediteret virksomhed

Det er et krav, at alle myndighedskrævede brandalarmeringsanlæg samt anlæg, som overvåges af brandvæsenet, årligt inspiceres af en akkrediteret virksomhed. Der findes 2 akkrediterede virksomheder (DBI og RMG-Group).

> Beredskab Øst anbefaler, at der indgås aftaler centralt på dette område, og at inspektionsrapporten modtages af såvel ejeren som brugeren af bygningen. Inspektionsrapporten bør kunne fremvises på brandsyn.

1.3 Uddannelse af personale i betjening og brug af brandsikringsanlæg

Det automatiske brandalarmeringsanlæg skal kunne betjenes lokalt. Der skal udpeges en driftsansvarlig, som bl.a. skal have instruktion i anlægget og et brugerkursus. Den driftsansvarlige skal instruere de øvrige ansatte, således at anlægget altid kan betjenes lokalt, alternativt skal den driftsansvarlige give møde på stedet kort tid efter alarmen.

Betjening af anlægget er ikke brandvæsenets ansvar, og man kan derfor ikke forvente, at brandvæsnet har kendskab til betjening af det specifikke anlæg.

> Beredskab Øst anbefaler, at teknisk servicepersonale gennemfører brugerkursus samt sikrer, at personalet lokalt på institutionen modtager den nødvendige instruktion.

1.4 Valg af detektorer på ABA-anlæg

Kravene til detektorerne på brandalarmeringsudstyret er ændret over tid. Det betyder, at der kan være detektorer til det automatiske brandalarmeringsanlæg, som er af ældre dato og dermed ikke tidssvarende ift. nugældende krav. Konkret drejer det sig om, at der på ældre anlæg kan være opsat detektorer, som reagerer på varme, og derved først aktiveres, når branden har en vis udvikling. I dag er kravet, at detektorerne aktiveres af røg.

> Beredskab Øst anbefaler, at det afdækkes, om der er steder, hvor der er opsat ældre detektorer, som ikke er tidssvarende, og hvis det er tilfældet, at de udskiftes til detektorer, som modsvarer de nugældende krav, og derved sikrer hurtig varsling af personale og alarmering af brandvæsenet. Klima-, Energi- og Bygningsministeren udsendte i 2015 et hyrdebrev herom.

1.5 Undgå utilsigtede alarmer

Utilsigtede alarmer fra automatiske brandalarmeringsanlæg er forstyrrende for både institution og brandvæsen. Endvidere kan det skabe en følelse af, at det ikke er alvorligt, når det automatiske brandalarmeringsanlæg aktiveres,

og personalet derved ikke agerer hurtigt og professionelt qua mange fejlalarmer.

> Beredskab Øst anbefaler, at man lokalt udarbejder retningslinjer for at undgå blinde alarmer, og at den enkelte institution tager initiativ til nedbringelse af disse fejlalarmer i samarbejde med Beredskab Øst, hvis der er flere årlige fejlalarmer. Du kan finde mere på www.beros.dk

1.6 Tidsforsinkelse af alarmoverførsel til brandvæsenet

Brandalarmeringsanlæg kan udføres med tidsforsinkelse, således at brandvæsenet ikke alarmeres straks den første detektor aktiveres. Personalet vil få alarmen, men vil have tid til at reagere og kvittere, såfremt der er tale om en fejlalarmering.

Det medvirker til at nedbringe antallet af fejlalarmeringer, men kan samtidig skabe en forsinkelse af brandvæsenets ankomst, hvis der er brand. Det kan også bidrage til en lokal kultur, hvor det hurtigst muligt, uden måske at have afdækket alarmeringsårsagen, gælder om at kvittere og dermed undgå brandvæsenets udrykning. Tidsforsinkelsen vil dog altid blive overstyret, såfremt to detektorer eller alarmtryk aktiveres.

Tidsforsinkelsen er ikke en mulighed, hvis det ikke fremgår af bygningens brandstrategi, byggetilladelse mv.

> Beredskab Øst anbefaler, at brug af tidsforsinkelse overvejes ganske nøje og afpasses de konkrete forhold, herunder bygningens geometri, institutionens bemanding, personaleomsætning og vikarer, antallet af detektorer i boligenhederne samt vurderingen af det forhold, at tidsforsinkelsen kan forsinke brandvæsenets ankomst og efterfølgende indsats. Beredskab Øst indgår gerne i dialog herom, hvis tidsforsinkelse påtænkes eller ønskes videreført, hvor det er i dag.

Brandsyn

2.1 Lovpligtige og årlige brandsyn

Beredskab Øst gennemfører årlige brandsyn af bl.a. alle plejeinstitutioner. Brandsyn har til formål at få et overblik over de driftsmæssige forhold og igennem motivation, dialog og rådgivning understøtte, at de driftsmæssige forhold vedrørende brandsikkerheden overholdes.

Ved brandsynet kontrolleres det f.eks., at flugtveje er passable, brandslukningsmateriel virker, branddøre kan lukke, personale er instrueret i forholdsordre ved brand, evt. flugtvejsbelysning og varslingsanlæg virker mv.

Brandsynet er et øjebliksbillede, som i hovedreglen sker med forudgående varsling. De resterende 364 dage, hvor der ikke er brandsyn, skal reglerne også overholdes, og det påhviler både jer, bruger og den driftsansvarlige at sikre dette.

Beredskab Øst er ikke kommunens bygningsmyndighed og vil derfor, hvis det kommer til vores kendskab på brandsynet, foretage en indberetning til bygningsmyndigheden, hvis der er foretaget ulovlige bygningsmæssige eller anvendelsesmæssige ændringer af betydning for brandsikkerheden. Reglerne for brandsyn kan ses på www.beros.dk/download_vejl.asp.

2.2 Inventar og møblering af flugtvejsgange

Beredskab Øst erfarer, at der på hovedparten af plejeinstitutioner er et ønske om at anvende flugtvejsgangen som en del af plejeinstitutionens miljø. Det er vi fuldt bevidste om har en positiv betydning for livskvalitet og ønsket om at skabe et hyggeligt og hjemligt miljø, men vi henleder opmærksomheden på, at det vil skabe nogle uhensigtsmæssige forhold set i et brandsikkerhedsmæssigt perspektiv.

Beredskab Øst kan i konkrete tilfælde godkende, at flugtvejsgange anvendes til inventar af meget beskedent omfang, idet det fremgår af brandsynsreglerne, at beredskabet kan godkende opstilling af inventar mv, hvis:

1. det ikke medfører en væsentlig forøget brandbelastning,
2. funktionen som flugtvej ikke reduceres,
3. den på indretningstidspunktet fastsatte mindste flugtvejsbredde ikke reduceres *(Bemærkning: Flugtvejsbredden skal min. være 1,3 m., men ofte vil det være krævet, at flugtvejsbredden på gangene er 1,8 m eller 2,4 m)*,
4. opstilling af løst inventar og lignende sker på arealer uden for den egentlige ganglinie, og
5. det i øvrigt er foreneligt med Arbejdsministeriets bekendtgørelse om faste arbejdssteders indretning.

Beredskabsstyrelsen har ved skrivelse eksemplificereret brugen af flugtvejsgange i f.eks. plejeinstitutioner til at omfatte: *"et par stole i hårdt træ eller stål. Polstrede møbler kan normalt ikke accepteres, medmindre de opfylder DS/EN 1021-1"*.

Desuden fremgår det af et udkast til en ny vejledning fra Trafik, Bygge- og Boligstyrelsen for byggeri i anvendelseskategori 6 (plejeinstitutioner mv.) at:

"Flugtveje og flugtvejsgange skal derfor indrettes uden brandbelastning og altid være frie og ryddelige i hele den nødvendige bredde, så de er nemme at anvende. Den nødvendige bredde bestemmes på baggrund af antallet af personer som skal anvende flugtvejen, og er yderligere beskrevet i afsnit 2.2.6.2. Flugtvejsgange kan dog være indrettet til andre formål, men det skal sikres, at dette ikke reducerer gangenes anvendelighed som flugtvej eller medfører en væsentligt forøget brandbelastning eller brandrisiko. Der kan i flugtvejsgange opsættes eksempelvis et mindre antal opslagstavler og infoskærme samt nagelfast møblement af hårde møbler uden polstring, uden at dette medfører en væsentligt forøget brandbelastning eller brandrisiko."

Uddannelse af personale

3.1 Instruktion

Personalet skal være grundigt instrueret i ordensreglerne samt reglerne for flugtveje, brandslukningsmateriel samt branddøre, herunder at lukke branddøre ved brand. Det fremgår af reglerne om brandsyn, og brandvæsenet vil ved brandsyn foretage stikprøvekontrol heraf blandt personalet.

Der skal udarbejdes ordensregler til forebyggelse af brand. Sådanne regler bør indeholde rutiner som lukkerunder, som omfatter kontrol af kaffemaskiner mv., lukning af døre til fællesområder om natten mv. samt modtagelse af brandvæsenet ved brand eller brandalarm.

> Beredskab Øst anbefaler, at denne instruktion gives til alt personale og straks ved alle nyansættelser eller ved anvendelse af vikarer og afløsere på deres første arbejdsdag. Det anbefales desuden, at der laves lokale procedurer, som medvirker til at mindske risikoen for en evt. brand og konsekvenser heraf. Endvidere at denne instruktion løbende gives på personale- og afdelingsmøder, således at der sker en løbende instruktion og erindring om vigtigheden af disse instruktioner.

3.2 Uddannelse i anvendelse af brandslukningsmateriel

Der er på alle institutioner opsat brandslukningsmateriel, hvis formål er at gøre personale og pårørende i stand til at iværksætte et brandslukningsforsøg på en opstået brand.

Brandslukningsmateriellet kan være fast installerede slangevindere, men kan også være mobile håndsprøjter, vandslukkere eller brandtæpper, som både kan træde i stedet for slangevindere (ældre byggeri) eller være et supplement til disse - typisk omkring køkkener. Instruktion af brandslukningsmateriellet bør ligeledes omfatte betjening og afprøvning af brandslukningsmateriellet.

> Beredskab Øst anbefaler, at personale på institutioner gives et kursus i elementær brandbekæmpelse på 3 timer. Kurset bør repeteres hvert andet år. Beredskab Øst tilbyder disse kurser skræddersyet til den enkelte institution. Andre private virksomheder tilbyder også disse kurser.

3.3 Afvikling af øvelser, herunder handleprøver

Foruden den nødvendige instruktion, suppleret af praktisk brug af brandslukningsmateriellet, vil afvikling af egentlige øvelser gøre personalet bedre i stand til at håndtere en kritisk situation ved brand. Der kan gennemføres handleprøver i evakuering af boliger eller beboere, håndtering af brand i en boligenhed og/eller modtagelse og anvisning af brandvæsenet.

> Beredskab Øst anbefaler, at der i de lokale sikkerhedsorganisationer drøftes, om afvikling af øvelser ønskes gennemført. Gennemførelse af øvelser forudsætter en ledelsesmæssig forankring, og at der foruden instruktion er gennemført uddannelse i anvendelse af brandslukningsmateriel.

Øvrige forebyggelsestiltag

4.1 Branddøre ind til boliger

Branddøre mellem den enkelte bolig og f.eks. flugtvejsgangen er normalt ikke forsynet med automatik eller funktioner som gør, at branddøren lukker ved brand. Det betyder, at hvis døren ind til en bolig ikke fysisk lukkes ved brand, vil der fra boligenheden kunne ske røgspredning til flugtvejsgangen og derved potentielt bringe andre i fare og hindre evakuering.

> Beredskab Øst anbefaler, at branddøre mellem boligenheder og flugtvejsgange holdes lukket. Hvis det af forskellige årsager ikke er muligt, at de som minimum er lukket om natten, når beboerne er samlet i opholdsstuer el. lign. samt, når bemandingen på den pågældende flugtvejsgang/afsnit er lav.

4.2 Mobile slukningsanlæg

På plejeinstitutioner, hvor der ikke er installeret automatisk sprinkleranlæg i boligerne, kan der installeres et mobilt sprinkleranlæg eller et mobilt rumslukningsanlæg. Disse anlæg placeres i selve boligenheden og udløses på signal fra en detektor opsat i boligenheden. Anlæggene er ikke afhængig af ekstern tilslutning og er på størrelse med et større køleskab.

> Beredskab Øst anbefaler, at denne mulighed overvejes lokalt, særligt i de tilfælde, hvor der eksempelvis tidligere har været tilløb til brand pga. rygning eller demens.

4.3 Køkkener i egen boligenhed

På nogle institutioner findes der køkkener i egen bolig. Der vil i den forbindelse være en potentiel større risiko for, at brand kan opstå, idet der er tilsluttede elektriske genstande, kogeplader mv., som kan glemmes, mens de er tændte og derved starte en brand. Brandvæsenerne har set mange eksempler på dette.

> Beredskab Øst anbefaler, at der på baggrund af en lokal risikovurdering, herunder vurdering af beboerens tilstand, gennemføres en vurdering af, om det skal være muligt at anvende køkkenet (tilsluttet strøm).

4.4 Hjælpemidler

Sengelinned, madrasser o. lign., som institutionen stiller til rådighed for beboerne kan være udført af brandhæmmende materiale. Endvidere kan beboere som ryger udstyres med rygeforklæde el. lign. som forhindrer, at en tabt cigaret starter en brand.

> Beredskab Øst anbefaler, at linned, madrasser mv. er udført af brandhæmmende materiale samt, at rygere forsynes med rygeforklæde.

4.5 Rygning og brug af åben ild i egen bolig

Størstedelen af de brande som opstår på institutioner skyldes uforsigtighed, og ofte er årsagen hertil glemte eller henkastede cigaretskodder eller levende lys.

Derfor må det på baggrund af lokale vurderinger af den enkelte beboer afdækkes, om der kan iværksættes lokale restriktioner, anbefalinger el. lign. Se afsnit om hjælpemidler.

> Beredskab Øst anbefaler generelt, at det ikke tillades, at der ryges eller anvendes levende lys i boligenheder. Beredskab Øst er klar over, at der er tale om privat bolig, og at sådanne restriktioner formentlig giver anledning til diskussion, men henleder opmærksomheden på den forøgede risiko for brand ved rygning og levende lys i egen boligenhed. Især når dette forgår bag lukkede døre og uden opsyn.

Tjekliste

Branddøre

Døre med selvlukke (dørpumpe) lukker selv helt tæt i karmen, og der er ikke kiler, kasser eller inventar, der hindrer lukningen.

Døre uden selvlukke (dørpumpe) kan nemt lukkes, så de slutter helt tæt i karmen.

Døre med automatisk branddørlukningsanlæg (ABDL) lukker selv helt tæt i karmen, når testfunktion afprøves.

☐ Afkryds feltet, hvis alle punkter er OK

Flugtvejsdøre

Adgang til dørene er helt fri for oplag mv.

Dørene kan nemt åbnes helt op uden brug af nøgle eller redskaber.

På udvendig side er døren helt friholdt for forhindringer (vær særlig opmærksom under langvarig sneperiode).

☐ Afkryds feltet, hvis alle punkter er OK

Flugtveje (gange og trapper)

Flugtvejstrapper er helt friholdt for oplag af nogen art.

Flugtvejsgange er friholdt for brændbare oplag, møbler, el-apparater mv. ud over, hvad der fremgår af flugtvejstegning.

Flugtvejsskiltning er som godkendt.

Flugtvejs- og panikbelysning virker.

☐ Afkryds feltet, hvis alle punkter er OK

Røgalarmer

Røgalarmer er alle monteret korrekt (der er ingen tomme monteringsbeslag) i lofterne.

Hver røgalarm er afprøvet på testknap og virker.

☐ Afkryds feltet, hvis alle punkter er OK

Automatisk brandalarmeringsanlæg (ABA)

Nøglen til anlægget er på sin plads.

Tegningerne er i korrekt orden i skabet.

De krævede kontaktpersoners navne og telefonnumre er aktuelle.

Der er gennemført de månedlige afprøvninger af anlægget.

☐ Afkryds feltet, hvis alle punkter er OK

Internt varslingsanlæg

Varslingsanlægget virker og personalet er bekendt med funktionen.

Tegning med zoneinddeling og betjeningsvejledning er ved centralskabet.

Alarmtryk med glas er intakte og henvisning til at alarmere 1-1-2 fremgår ved hvert tryk.

☐ Afkryds feltet, hvis alle punkter er OK

Slangevinder

Skabe kan frit tilgås (fri for inventar, oplag mv.) og kan let åbnes.

Ventil og strålespids kan nemt åbnes/betjenes, og slange kan let rulles ud.

Den samlede stråle kan nå mindst 10 meter.

☐ Afkryds feltet, hvis alle punkter er OK

Slukkere (pulver/CO2/trykvand)

Plombe og skiltning er intakt.

Slukkerne har tryk nok (viser er i det grønne felt).

Slukkerne sidder frit tilgængeligt og ikke højere oppe på væggen, end den kan løftes ned af alle.

☐ Afkryds feltet, hvis alle punkter er OK

Beredskab Øst

Vandtårnsvej 59
2860 Søborg
Telefon 70 25 27 29

www.beros.dk
post@beros.dk

Uddannelse

kurser.beros.dk